

התורה והמצוה

עלון בענייני מצוה הלכה מנהג ועיונים בעבודת ה'

עלון מס' 36

אלול ה'תשפ"ה

פרשת נצבים

פרשת נצבים (חצי פרשה בסי' ב"ג המלך פת וילך) שבת לפני ראש השנה

אנו עומדים לקראת סיום ספר משנה תורה, החמישי והאחרון מחמשה חומשי תורה. את ספר משנה תורה לימד משה רבנו סמוך לכניסה לארץ המובטחת. בחומש זה, יש מצוות מסוימות שנשנו כבר בחומשים אחרים, ונשנו כאן שוב מטעמים שונים (שנאמרו לגבי כל מצוה בפני עצמה), יש מצוות שנשנו בחומש זה בהרחבה יתרה, יש גם מצוות ששרשן נכתב כבר בחומשים הקודמים לגבי מצוות אחרות, ונאמרו בחומש זה כי לא יכלו לקיים את אותן מצוות עד כניסתם לארץ.

יש כמה עניינים החוזרים על עצמם בחומש זה, גם בציווי על מצוות מסוימות וגם בדברי תוכחה שנאמרו במקומות שונים בחומש זה. אחד מהם הוא: בחירת הקב"ה בנו כעם הנבחר, ובחירתנו בקב"ה בלבד. בחירה זו היא הדדית.

בפרשתנו אנו קוראים: לַמַּעַן הַקָּיָם אֶתְּךָ הַיּוֹם | לֹא לְעַם לְאֵלֹהִים כָּאֲשֶׁר דִּבֶּר-לְךָ ...
וְהוּא יְהִי־לְךָ הָאֱמִירָה הַיּוֹם | לְמַעַן הַקָּיָם הַיּוֹם
גם בפרשות הקודמות אנו מוצאים כן, למשל בפס' אותו קראנו בשבת שעברה (וקבלנו מחז"ל שפסוק זה נכתב בתפילין של הקב"ה):
אֶת-יְיָ הָאֱמִירָה הַיּוֹם | לְהִיּוֹת לְךָ לְאֵלֹהִים וְלִלְכַת בְּדַרְכָיו וְלִשְׁמֹר חֻקָיו וּמִצְוֹתָיו וּמוֹשְׁפָטָיו וּלְשָׁמֵעַ בְּקוֹלֵךָ:
וְיְיָ הָאֱמִירָה הַיּוֹם | לְהִיּוֹת לֹא לְעַם סְגֻלָּה כָּאֲשֶׁר דִּבֶּר-לְךָ וְלִשְׁמֹר כָּל-מִצְוֹתָיו:

עניין נוסף החוזר על עצמו מספר פעמים הוא הברכה והקללה. 'אם תשמעו... ואם לא תשמעו...! אכתוב על כך לקמן. שני העניינים הללו נזכרים כמעט בכל מקום בהקשר לעניין נוסף: ירושת הארץ והישיבה בה! עניין זה חוזר על עצמו בחומש זה בכל פעם. המקום הטבעי המיוחד לעם ישראל, הוא ארץ ישראל. הישיבה בה היא חלק מהיותנו לעם הנבחר. הענש על עזיבת התורה הוא גלות מהארץ הקדושה, והשיבה לארץ הקדושה מותנית בחזרה בתשובה.

עניין מיוחד עליו חוזר ומזהיר משה רבנו: חומרת האיסור לעבוד עבודה זרה, המצוה לשבר מצבות ופסילים ושאר משמשים של עבודה זרה, ובעיקר בארץ ישראל.

משה רבנו מבטיח: וְהָיָה כִּי-יָבֹאוּ עֲלֵיךָ כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ וְהִשְׁבַּתְתָּ אֶל-לִבְּךָ בְּכָל-הַיּוֹמִים אֲשֶׁר תִּקְרִיחֶךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ שְׂמָחָה: וְשָׂבַתְּ עִיר-יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְשָׂמַעְתָּ בְּקוֹלֵךָ ... וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת-שִׁבְוֹתֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ וְשָׁב וּקְבַצְךָ מִכָּל-הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ שְׂמָחָה: ... על ידי התשובה הקב"ה יקבץ נדחינו מכל המקומות בהם הפיץ אותנו, אל המקום הטבעי שלנו והביאך יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירְשָׁתָהּ וְהִיטִבְךָ וְהִרְבֶּךָ מְאֹד: אי אפשר להתעלם מכך שדורנו זוכה בעשרות השנים האחרונות לראות בקיום ההבטחה הזו! יש עוורים שאינם מסוגלים להודות בכך, ומנסים להסביר בדרכים שונות את יד ה' הנראית בקיום ההבטחה הזו. ומשה רבנו ממשיך: וְיָמַל יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת-לִבְּךָ וְאֶת-לִבֵּךָ זָרָעָךָ ... גם את זה אתם עוורים אינם רוצים לדעת (לצערנו, ברוב החוגים החרדיים עדיין ניתן למצא בודדים הבטוחים בוודאות כי לפני קבוץ הגלויות (שלא היה כמותו!!!) הנראה לנגד עינינו, היה המצב הרוחני של עם ישראל טוב יותר. רבים עוד יותר מודאגים מאד מההמשך: וְנָתַן יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל-הָאֱלֹהִים הָאֵלֶּה עַל-אִיבֶיךָ וְעַל-שְׁנָאֶיךָ אֲשֶׁר רָדְפוּךָ: אך זה כבר עניין אחר (יתכן שהם מחפשים מסורת על פירוש המילים 'אפרית ומלח וכו', והאם יתכן ש'האלות האלה' יבואו על הגויים, על ידי הקב"ה?!)

איני יודע מה כיצד מצליחים אותם גורמים להשפיע על חוגים חרדיים רבים הרחוקים מהם בהשקפת עולמם. לפעמים עד כדי סילוף ההיסטוריה. איני בא לדון בגדלותם בתורה (או בקטנותם) של אותן קהלות בודדות אשר משום מה גדולה השפעתם בעניין זה. אציין רק פרט היסטורי אחד: בשנת תשכ"ז, כאשר כל העולם ראה את הנסים הגדולים שנעשו לעם ישראל, בחוג מסויים (לקח זמן רב עד שהדברים זלגו לעוד כמה חוגים) טענו שכל זה לא נעשה על ידי הקב"ה (לא אדון בדבריהם כאן. אם הדברים אכן נאמרו, אחת היא לנו אם תלו זאת באל אחר, או בכוכב אחר, על"פ הם אינם מאמינים שהקב"ה עשה זאת). הבית ישראל מגור צ"ל שמקובל בכל החוגים החרדיים- כגדול בתורה, ואתו עוד אחד מגדולי הדור (איני זוכר כעת מי) אמרו אז שטענה כזו היא כפירה! ❗

אולי אותו עניין עצמו נרמז בפרשתנו: תוך כדי שעם ישראל שב לארצו, יש כאלה שאינם מעוניינים בשיבת ציון. אלה מחפשים במה להתלות ומצאו להם עניין בסוג מסויים אחר של עבודה זרה. אם רבים מעם ישראל חוזרים בתשובה, ובזכות זה חוזרים לארץ ישראל. מה יעשו באותם חוגים החוששים מסחף לכיוון מסויים, מה שעלול לאלץ אותם להודות בטעותם רבת השנים? בוחרים-בשוגג או במזיד- לעבוד את המינות. והרי על כך בדיק מזהירה התורה בפרשתנו.

ציון ❗: בעניין זה מוקלטת הערה או הרחבה בקו השיעורים: 0773541079. כמו"כ אשתדל בל"נ להקליט תגובות להערות הקוראים. שלוחה 1 1: מאמרי המשך והרחבה לדברים שבעלון, ותגובות להערות. שלוחה 8: ניתן להקליט הודעות (ההודעה עצמה לא תושמע בקו). שלוחה 4: שיעורים וסיפורים לילדים (גיל הרך). שלוחה זו בבניה כרגע, אך ניתן כבר לשמוע בה שיעורים וסיפורים שונים.

**רָאָה נִתְּחִי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת-הַחַיִּים וְאֶת-הַטּוֹב וְאֶת-הַמּוֹת וְאֶת-הַרָע:
 אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶיךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת-יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְלַמַּת בְּדַרְכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו ...
 הַחַיִּים וְהַמּוֹת נִתְּחִי לְפָנֶיךָ הַבֵּרְכָה וְהַקְּלָלָה וּבַחֲרֹתְךָ בְּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה אִתָּה וְזָרְעֶךָ:**

כאן אנו מסיימים את העניין בו פתחנו בפרשת ראה. יש לשים לב לדמיון בין הפסוקים הללו החותמים את עניין הברכה והקללה לבין הפסוקים הפותחים את פרשת ראה: רָאָה אֲנֹכִי נִתְּחִי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה: אֶת-הַבֵּרְכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל-מִצְוֹת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה אֲתֶכֶם הַיּוֹם: כפי שכתבתי כבר מספר פעמים בעלונים שמתחלת חומש דברים בשם ספר **בינה בתורה**, עשרת הדברות בפרשת ואתחנן זו הכותרת למצוות ששרשן בעשרת הדברות. שתי הדברות הראשונות - שהן כעין הקדמה לדברות האחרות - מפורטות מפרשת שמע ועד סוף פרשת והיה **אם שמע**. מתחלת פרשת ראה ועד פרשת כי תבא, מפורטות מצוות ששרשן בשמונה הדברות האחרונות. למצוות אלו מקדים ב'ראה אנכי נתן לפניכם היום וכו'". לאחר הסיום, חוזר לעניין הברכה והקללה בתיאור מעמד הברכות והקללות בפרשת כי תבא. בפרשתנו חותמת התורה את החטיבה הזו בלשון דומה ללשון בה פתחה.

שבת אחרונה של השנה

שבת זו היא השבת האחרונה של השנה. מדי שנה מעוררים דרשנים שונים על כך שבשבת זו אפשר לתקן את כל שבתות השנה. העניין הזה נאמר גם בשמם של אנשים גדולים, ואם אכן הם אמרוהו ודאי שיש לכך מקור. אמנם, לפעמים מעוררים על חיזוק מסויים השייך לאיזה עניין, ובקרב המון העם נתפסת הדוגמא כעיקר של אותו עניין ועליו בונים תלי תלים של הלכות וכדומה. פעמים רבות כתוצאה מכך עלולים לזלזל בדבר אחר אולי אפילו חשוב יותר.

אחד החיזוקים עליהם מעוררים בשנים האחרונות: להקדים להדליק נרות 10 דק' לפני הזמן של הלוח. איני יודע מי עומד מאחורי אותה יזמה, ואיני יודע מה דינו של מי שגר במקום בו בלא"ה נקבע זמן הדלקת נרות ל-40 דק' לפני השקיעה. האם יקדים עוד 10 דק'? נניח לזה. גילוי נאות: בקהלתנו מקדימים לקבל שבת ולהתפלל ערבית של שבת מבעוד יום. ברוב ככל בתי הכנסת בעירנו (וברוב העולם), ניתן למצא מניינים של תפלת מנחה אפילו פחות מ-10 דק' לפני השקיעה, מה שאומר שתוספת שבת אינם מקבלים בזמן הזה. אף לזה נניח כאן. עכ"פ, רבים מעוררים על כך שלפחות בשבת האחרונה של השנה יקפידו להקדים להדליק נרות 10 דק' לפני הזמן.

אספר כאן סיפור ששמעתי מבעל המעשה הגר בעירנו. מדובר ביהודי יקר ירא"ש המדקדק בקלה כבחמורה ועוסק לפרנסתו במלאכה מסויימת, וקובע עתים לתורה. לפני מספר שנים סיפר לי אותו יהודי מעשה שארע עמו **בשבת האחרונה של השנה**: אותו יהודי אינו נוהג להקדים לקבל שבת מוקדם, ומתפלל כפי הנראה באחד מבתי הכנסת השכונתיים באזור. אך הוא כן מקפיד שהבית יהיה מאורגן כשעה -או יותר- לפני זמן הדה"נ. בזמן הזה הילדים יושבים ברוגע וממתניים לכניסת השבת. הנהגה מבורכת ביותר, ללא כל קשר מתי מקבל שבת. תאורטית, אילו היה רוצה, היה באמת יכול להקדים ב-10 דק' את זמן הדלקת הנרות, אך בפועל אינו רואה בזה עניין. אך באחת השנים התעוררה אשתו לעניין זה, והחליטה שלפחות בשבת האחרונה של השנה תקדים להדליק. כמובן שגם הוא הסכים לכך. למה לא? אך תכניות לחוד ומעשים לחוד. בדיוק באותו שבוע, כשעה וחצי לפני שבת אירעה איזו נזילה בביתו של מידוענו. יום ששי שעה וחצי לפני שבת, ממש לא הזמן למטבח וסלון מוצפים במים. מהר מאד חפש אינסטלטור העובד בשעה כזו. סוף סוף מצא אחד כזה, סוף כל סוף גם הגיע, ב"ה הבעיה נפתרה בסופו של דבר, אך עד שנפתרה הבעיה חלף זמן רב. דווקא באותה **שבת האחרונה של השנה**, נאלצה אשתו להדליק נרות ממש בזמן (אולי אפילו מס' דקות לאחר הזמן, והתבייש לספר...). כמה הוא מאמין בסגולות והנהגות מסוג זה איני יודע, אך בכל זאת כאן הרגיש איזו החמצה. ודווקא תוך כדי שמלביש בגדי שבת את אחד הילדים הקטנים שיצא מהמקלחת, דקות מספר לפני זמן הדלקת נרות, עלתה במוחו מחשבה: הם עברו יום ששי מאד לחוש וקשה, בקושי הצליחו להגיע להדלקת נרות בזמן (של הלוח), ועם כל זה השבת נכנסה ברוגע. בלי כעס, בלי מתח, האבא האמא והילדים רגועים לגמרי. חשב לעצמו: ב"ה בערב השבת האחרונה של השנה עמדתי בסיון בו מעולם לא התנסיתי! עד כאן הסיפור המרגש. התרגשתי מאד לשמוע (כמובן שהצעתי לו לבא להתפלל אתנו מבעוד יום בכל ליל שבת... אך זה כבר נושא אחר). לאחר כשנה בשבת שלפני השבת האחרונה של השנה, ספרתי את הסיפור בדרשתי הקצרה לפני קריאת התורה. לא האמנתי, אך הסיפור הזה לא מצא חן בעיני אחד המתפללים. לאחר התפילה התחיל להסביר כמה כתוב בספח"ק על השבת האחרונה וכו' וכו'. לקח לי זמן לתפוס היכן שמע בדברי נימא של זלזול בעצם העניין. כנראה היסוד הוא כפי שהסברתי בתחלת דברי.

שנה טובה ומתוקה וכתובה וחתימה טובה לכל קוראי העלון יחד על כל בית ישראל

להערות והארות בענייני העלון: **יחזנת נימן** קצות החשן 9/6 מודיעין עילית. 0527167567. דוא"ל: yn0527167567@gmail.com
 ניתן לתרום (גם הנעזרות לע"ג, להצלחת, וכד') בעמדות נדרים פלוס: 'עדת יראים-אושטרייך' לשונית 'תרומות עבור קונטרסים וחיבורים'

**זמני התפלות בקהלתנו ק"ק עדת יראים-אושטרייך מודיעין עילית (נתיבות המשפט 111 ב'):
 פרשת נצבים: מנחה בחול: 6:30. מנחה עש"ק ובשב"ק: 5:50. ערבית מוצש"ק: 7:05.
 יבנה המקדש: כהונה: ישבאב. לוייה: מתתיהו. שיר: ז. ומי כמכה.**

***

ראש השנה: מנחה עיר"ט ובב' ימים טובים: 5:55. שחרית: 5:35. ערבית ליל ב' ובמוצ"ט: 6:55
 אוריה נעימה ושמחה * תפילות בקצב סביר וללא אריכות מיותרת (סיום תפלת מוסף: ב-45:10) * אמירת הפיוטים כמנהג הקדום, עם דברי מבוא קצרים לפניהם * התקיעות וסדרן כמסורת הקדומה * זכר לסעודת קידוש החדש * ממתקים לילדים (לאחר התפלות) * ועוד

ברכת מזל טוב

לאחד ומיוחד מבני החבורה הקדושה השותף בבניין ארה"ק ועיר הקדש והמקדש
הבה"ח אלימלך פאסט נ"י לרגל אירוסיו עב"ג
 יהי רצון שיזכו לבנות בית נאמן בישראל